

Täysistunto

Tiistai 21.4.2026 klo 14.00—17.41

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 19/2026 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 4/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 4/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskusteluun mennään, ja siellä on ensimmäinen puheenvuoro edustaja Kalliolla.

Keskustelu

16.37 **Vesa Kallio kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Koska tämän hallituksen esityksen yhteydessä hallitus oli tekemässä muutoksia myös valtioneuvoston asetukseen, joka liittyy ajo- ja lepoaikoihin, niin käytän puheenvuoron siihen liittyen.

Tosiaan torstaina 12.3. lähetekeskustelussa pidin puheenvuoron liittyen ajo- ja lepoaikoihin ja tein siitä myös kirjallisen kysymyksen liikenne- ja viestintäministeri Ranteelle. Puheenvuorossa toin esille, että suurilla kuljetuspalveluja käyttävillä kotieläintiloilla on usein lietevarasto kotieläinrakennuksen yhteydessä, mistä lietettä kuljetetaan niin sanottuihin satelliittisäiliöihin odottamaan sopivaa levitysjankohtaa tai siirtona konttiin, josta se siirretään levityskalustoon ja levitetään ravinteeksi peltoon. Molempia siirtoja suoritetaan usein kiireisimmän viljelysesongin aikana kuljetusyrittäjiltä tilattavana ostopalveluna, johon kuuluu siirtokalusto kuljettajan kanssa. Nykyinen ajo- ja lepoaika-asetus ilman kansallista poikkeusmahdollisuutta käytännössä keskeyttää lietteen siirron juuri kiireisimmän sesongin aikaan, mikä ei ole maatalousyrittäjän eikä kuljetusyrittäjän edun mukaista, koska työ viivästyy ja se aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia. Työn viivästyminen kielteisinä seuraamuksina kertautuu, kun se tapahtuu jokaisella palvelua ostavalla maatilalla. Edellä kuvatut ongelmat olisivat olleet korjattavissa täydentämällä valtioneuvoston antamaa asetusta ajopiirturikorttien myöntämisestä ja poikkeuksista ajopiirturin käytössä.

Arvoisa puhemies! Tekemäni kirjallinen kysymys vastasi sisällöltään käytännössä tätä puhetta. Ministeri vastasi sanatakkasti puheeseeni salissa seuraavalla tavalla: ”Kiitoksia, arvoisa puhemies! Aloitan tällä asetuksella, josta edustaja Kallio puhui. Sekinhän on jo putkessa, joten voitte odottaa, että se tulee voimaan rinnakkain tämän hallituksen esityksen kanssa. Eli meillä ovat kyllä nämä ajo- ja lepoajat, ajopiirturiasiat myöskin tuolla jo hyvin pitkälle valmisteltuina. Tästä voin todeta sen, että olemme aikaamme edellä. Ei kannata kysellä, kun me ollaan jo tehty.”

Pöytäkirjan asiakohta PTK 39/2026 vp

Otin ilolla tämän vastauksen vastaan, mutta se oli täydellisessä ristiriidassa ministerin vastauksen kanssa kirjalliseen kysymykseeni samasta asiasta. Tässä alla on ote vastauksesta, joka kertoo, että salissa ministeri Ranne puhui toista, mitä allekirjoittamassaan vastauksessa kertoo. Asia ei siis ollut lainkaan putkessa, ei millään tavoin. Ministerin vastaus kirjalliseen kysymykseen: ”Ajo- ja lepoaika-asetuksen 13 artiklassa ei ole erikseen säädetty mahdollisuudesta poiketa ajo- ja lepoaikojen noudattamisesta lietteen siirtoja koskevissa kuljetuksissa. Tämän vuoksi liikenne- ja viestintäministeriö ei voi esittää kyseisen vapautuksen käyttöönottoa.” Eli mitään muutosta asiaan ei ole luvassa eikä ole valmistelussa eikä ole ollut ministerin viittaamassa putkessakaan.

Arvoisa puhemies! Suomi on ottanut käyttöön 14 poikkeusta ajo- ja lepoaikalainsäädäntöön. Valtioneuvoston asetuksen ajopiirturikorntien myöntämisestä ja poikkeuksista ajopiirturin käytössä 7 §:ssä todetaan, että ajo- ja lepoaika-asetuksen 5—9 artiklaa ei tarvitse noudattaa eikä ajopiirturia käyttää muun muassa seuraavissa tapauksissa: ajoneuvossa, joka on tarkoitettu maidon keräämiseen maataloilta ja maidonkuljetusastioiden tai eläinten ravinnoksi tarkoitettujen maitovalmisteiden palauttamiseen maataloilille; ajoneuvossa, jota käytetään eläinjätteen tai muiksi kuin elintarvikkeiksi käytettävien ruhojen kuljetukseen; ajoneuvossa, jota käytetään elävien eläinten kuljetukseen 100 kilometrin säteellä maataloilta paikallisille markkinoille ja päinvastaiseen suuntaan tai paikallisilta markkinoilta paikallisiin teurastamoihin ja, vielä yksi esimerkki, sirkuksen ja huvipuiston erikoisajoneuvoissa — sirkuksen ja huvipuiston erikoisajoneuvoissa.

Arvoisa puhemies! Edelliset esimerkit osoittavat, että myös lietteen kuljetus olisi ollut täysin perusteltua lisätä hyväksytyjen poikkeusten piiriin. Jos ja kun poikkeukset ovat mahdollisia muun muassa sirkus- ja huvipuistoajoneuvojen osalta, niin voisi olettaa liikkumavaraa olevan maataloudenkin osalta. Toivottavasti tämä tulee jatkossa sen putken kautta kuntoon. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaunistola.

16.42 **Mari Kaunistola kok:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Nyt käsiteltävä esitys on tärkeä uudistus henkilö- ja tavaraliikenteeseen liittyvän EU-sääntelyn noudattamisen ja valvonnan tehostamiseksi. Tällä esityksellä tarkennetaan maanteiden kabotaasiliikennettä eli ulkomaisten kuljetusyritysten tilapäisesti suorittamia Suomen sisäisiä kuljetuksia koskevaa sääntelyä. Ehdotetut muutokset tehostavat viranomaisvalvontaa, helpottavat viranomaisten toimintaa ja samalla vähentävät epätervettä kilpailua sekä harmaata taloutta kuljetusalalla. Uudistus on hyvin tärkeä ja keskeinen muun muassa suomalaisille kuljetusyrityksille, jotka ovat joutuneet pitkään toimimaan kilpailullisesti epäreiluisissa olosuhteissa. Kun säännöt ovat kaikille samat ja niiden noudattamista valvotaan tehokkaasti ja vaikuttavasti, suomalaiset yritykset pääsevät kilpailemaan reiluisissa olosuhteissa.

Valvonnan tehostamisen ohella onkin keskeistä, että myös kabotaasirikkomuksesta ja kuljettajantodistuksen laiminlyönnistä määrättävät seuraamusmaksut saadaan perittyä tehokkaasti. Kannatan valiokunnan lausumaehdotusta siitä, että selvitetään mahdollisuutta säätää näiden seuraamusmaksujen ja tarvittaessa muiden liikenteen rahamääräisten seuraamusten maksamisen tehostamiseksi rahavakuutta tai rengaslukkoa koskevaa säännöstä. Tällaisten säännösten kautta voisimme mahdollisesti varmistaa myös maksujen nykyistä tehokkaamman saamisen ulkomaisilta kuljetusyrityksiltä. Tämä taas entisestään parantaisi suomalaisten yritysten asemaa reilussa kilpailussa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 39/2026 vp

Korostaisin myös, että meidän on näiden tärkeiden muutosten rinnalla otettava huomioon se, että raskaan liikenteen valvonta vaatii paljon erityisosaamista. On tärkeää, että viranomaisten koulutus ja resurssit tällaisessa valvonnassa ovat ajan tasalla ja siihen myös panostetaan asianmukaisten resurssien avulla. Liikenteen valvontaan on siis oltava riittävät resurssit, jotta nämä uudistukset eivät valu hukkaan.

Arvoisa rouva puhemies! Samalla ehdotetussa uudistuksessa tehtäisiin myös muutos, jonka myötä B-luokan ajokortti oikeuttaisi kuljettamaan enintään 4 250 kiloa painavaa vaihtoehtoisella polttoaineella toimivaa ajoneuvoa tietyin edellytyksin tavarankuljetuksissa. Muutoksella tavoitellaan paitsi erityisesti jakeluautojen kuljettajien saatavuuden parantamista myös päästöjä vähentäviä vaikutuksia. Kyseinen muutos on kuitenkin tehtävä hallitusti ja kaikki mahdolliset turvallisuusvaikutukset huomioon ottaen. Vaikka negatiiviset vaikutukset on arvioitu vähäisiksi ja kyseisen poikkeuksen kattamat ajoneuvot ovat harvassa, meidän on kiinteästi seurattava ehdotuksesta aiheutuvia turvallisuusvaikutuksia. Jos näyttää siltä, että esityksellä on vaikutuksia turvallisuuteen, on reagoitava nopeasti esimerkiksi täydentävän koulutuksen muodossa. Tässäkin valvonnalla on keskeinen rooli, ja siksi siihen on varattava asianmukaiset resurssit ja myös koulutus.

Muutosten hyvistä ja kannatettavista vaikutuksista huolimatta on tärkeää, että menemme tässäkin asiassa turvallisuus edellä, kuten tämä hallitus on tehnyt myös kaikessa muussa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

16.46 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä on kyse ennen kaikkea liikenneturvallisuudesta, oikeudenmukaisista pelisäännöistä ja viranomaisten valvontakyvystä. Kyse ei ole vain teknisestä hienosäädöstä vaan siitä, miten huolehdimme ihmisten turvallisuudesta teillä ja pidämme liikennejärjestelmän uskottavana.

Arvoisa puhemies! Kun säännöt ovat epäselviä, niiden noudattaminen ja valvonta heikenevät. Nyt esitetyt täsmennykset parantavat viranomaisten mahdollisuuksia puuttua laitomaan toimintaan, vähentävät harmaata taloutta ja vahvistavat kuljetusalan turvallisuuskulttuuria. Liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään todennut, että tämä esitys helpottaa ja tehostaa valvontaa sekä ehkäisee epätervettä kilpailua. Tämä on juuri sitä, mitä lailta tarvitsemme.

Tärkeä osa tätä liikenteen turvallisuutta parantavaa esitystä on hallinnollisten seuraamusmaksujen käyttöönotto. Seuraamusten on oltava todellisia ja perittävässä myös silloin, kun kyse on ulkomaalaisista toimijoista. On erittäin perusteltua, että tulevassa lainsäädäntötyössä otamme huomioon myös valiokunnan antaman lausunnon, jossa edellytetään konkreettisten keinojen selvittämistä seuraamusmaksujen tehokkaammaksi perimiseksi. Ilman toimivaa täytäntöönpanoa sääntely jää helposti näennäiseksi.

Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetut muutokset koskevat muitakin kuin ulkomaalaisia ammattikuljettajia. Nyt esitetyissä ajokortteja koskevissa muutoksissa turvallisuus on syytä pitää erityisen tarkasti esillä. B-luokan ajo-oikeuden laajentamisella painavampiin, vaihtoehtoisella polttoaineella kulkeviin ajoneuvoihin voidaan helposti edistää kuljetusalaa ja myös päästövähennyksiä, mutta se ei saa tapahtua liikenneturvallisuuden kustannuksella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 39/2026 vp

Kuten liikenne- ja viestintävaliokunta korostaa, on tärkeää, että muutoksen vaikutuksia seurataan huolellisesti ja että tarvittaessa ryhdytään täydentäviin toimiin esimerkiksi koulutuksen osalta.

Myös ajokokeen vastaanottajia koskeissa muutoksissa turvallisuusnäkökulma säilyy keskiössä. Ajokokeiden saatavuus on tärkeää, mutta samalla on varmistettava, että osaamisen taso säilyy ja että arviointi on luotettavaa ja yhdenmukaista koko maassa. Siksi mahdollisuudet päästä ajokokeeseen on tarpeen turvata muuttamalla sääntelyä esityksen mukaisesti siten, että ajokokeen vastaanottajien saatavuus paranee.

Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys muodostaa kokonaisuuden, jossa liikenneturvallisuus, valvonnan uskottavuus ja vastuun toteutuminen kulkevat käsi kädessä. Kun sääntely on selkeää ja seuraamukset toimivia, myös turvallisuus paranee. Näistä syistä pidän tätä esitystä perusteltuna ja valiokunnan mietintöä hyvin tasapainotettuna. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Limnell poissa. — Edustaja Kaunisto.

16.51 Ville Kaunisto kok: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä olevan hallituksen esityksen keskeinen tavoite on vahvistaa liikenneturvallisuutta, suomalaisen kuljetusalan toimintaedellytyksiä, parantaa sääntelyn valvottavuutta sekä edistää siirtymää kohti ympäristöystävällisempää liikennettä. Nykyinen EU-sääntely on monilta osin tulkinnanvaraista ja käytännössä vaikeaa valvottavaa. Tämä on johtanut tilanteeseen, jossa rehellisesti toimivat yritykset joutuvat epäreiluun kilpailuasemaan suhteessa niihin toimijoihin, jotka kiertävät sääntöjä.

Hallituksen esitys tuo tähän kaivattua selkeyttä, sääntöjen tarkennusta ja hallinnollisten seuraamusmaksujen käyttöönoton. Näin viranomaisilla on aidosti toimivat keinot puuttua väärinkäytöksiin. Tämä ei ole vain oikeudenmukaisuuskysymys vaan myös parantaa suomalaisen työn ja yrittäjyyden asemaa ja on sen puolustamista mitä parhaimmassa muodossa.

Toiseksi: Esityksessä edistetään vaihtoehtoisilla polttoaineilla toimivien ajoneuvojen käyttöönottoa mahdollistamalla raskaampien mutta vähäpäästöisten ajoneuvojen kuljettaminen tietyin ehdoin B-luokan ajokortilla. Näin madalletaan kynnystä siirtyä puhtaampaan kalustoon. Tämä on konkreettinen askel kohti liikenteen päästövähennyksiä. Samalla helpotetaan kuljetusalan työvoimapulaa, kun useampi kuljettaja voi toimia näissä tehtävissä ilman raskaan kaluston ajokorttia.

Kolmanneksi: Esitys vastaa myös arjen käytännön haasteisiin keventämällä ajokokeen vastaanottajien pätevyysvaatimuksia. Tämän tavoitteena ei ole heikentää liikenneturvallisuutta vaan varmistaa, että ajokokeita voidaan jatkossakin järjestää sujuvasti koko maassa. Tämä on tärkeää niin nuorille kuljettajille kuin kuljetusalan toimijoillekin.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä esitys on hyvä esimerkki siitä, miten EU-sääntelyä voidaan kansallisesti täydentää järkevällä ja tasapainoisella tavalla. Tästä olemme aika usein tässä salissa keskustelleet. Esitys vahvistaa liikenteen turvallisuutta, valvontaa, tukee reilua kilpailua ja edistää vihreää siirtymää samalla sujuvoittaen kuljetusalan arkea. — Hieno. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 39/2026 vp

16.53 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä on valiokunnan yksimielinen esitys, ja tämä esitys vahvistaa suomalaista yritystoimintaa sillä tavalla, että se poistaa tätä epätervettä kilpailua ja harmaata taloutta, joka on tässä tärkeä osa, kun katsotaan tilannetta kuljetusalalla.

Tämä kabotaasiliikenne, mitä tässä nyt tarkastetaan, on mielenkiintoinen, kun pitää katsoa niitä tekijöitä. Suomessa tavaraliikennelupa-asetuksen 8 artiklassa säädettyjä kabotaasiliikennettä koskevia säännöksiä on tällaisia esimerkiksi: 1) yksi kuormauspaikka ja yksi purkauspaikka, 2) useita kuormauspaikkoja ja yksi purkauspaikka, jos purkaus tapahtuu rahtikirjaan merkityn lopullisen kuorman vastaanottajan luona, 3) yksi kuormauspaikka ja useita purkauspaikkoja, jos kuormaus tapahtuu rahtikirjaan merkityn alkuperäisen lähettäjän toimesta. Näitä asioita tässä valvotaan, kun ulkomaalaista liikennettä täällä on.

Sitten jos katsotaan kabotaasiliikennettä tuolla linja-autoliikenteen puolella, niin kansainvälisen liikenteen yhteydessä saa harjoittaa linja-autolla enintään seitsemän perättäisen päivän ajan yhtäjaksoisesti 30 päivän ajanjaksolla Suomessa liikennettä. Näitä kysymyksiä tässä tarkastellaan, ja siinä mielessä on erittäin hyvä, että niihin puututaan.

Nyt erityisen tyytyväinen olen tästä lausumasta, joka täällä sitten antaa työkaluja tehdä näitä asioita, jos tämä ei toteudu. Täällä jopa sitten vahvistetaan näitä rahavakuuksien vaatimisia, rengaslukkoja ja muita asioita. Tämä varmasti tulee toteutumaan, ja siinä mielessä ollaan hyvällä tiellä. Tiedän entisestä elämästäni, että tuolla on ammattiyhdistysliikkeen puolella Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto on ollut erittäin huolissaan kabotaasiliikenteestä ja niistä pelisäännöistä, mitä siellä on. Nyt tässä tulee yksi työkalu sinne, että se ala tervehtyy. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eskelinen poissa, edustaja Rasinkangas poissa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 19/2026 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.